

»Spontaniteturin, tað at støkka inn á gólvið, er við at hvørva her hjá okkum eins og aðrastaðni. Henda gongd verður sjálvandi styrkt av sjónvarpi og video.«

»Tann tíð, sum vit hava til dagligu endurnýggjan av okkara egnu feroysku mentan, verður minni. Tað er ein ávisur vandi fyri, at lívið, sum vit lata børnum okkara, kann koma at verða syntetiskt og óveruligt.«

»Vit skulu læra børnini rotur sínar at kenna og samstundis stuðla teimum sjálvi at byggja á tað stóði, sum nútíðin við sínum møguleikum gevur. Vit mugu styrkja identitetin hjá ungdominum og geva honum karmar um eitt egið skapandi felagslív.«

Hetta eru allir okkara úti-setar besta dømi um.

Tá tú hugsar um grundsettan feroyskan identitet, leitar hugurin av sær sjálvum aftur til tað umhvørvi, har fyrsta tilvitið um samleika millum teg sjálvan og eitt umhvørvi skapaðist. Talar tú við gomul fólk, so fært tú skjótt at kenna, at tað eru barnaárin og ungdomsárin, sum hesi minnst best. Barnalýndið er soleiðis háttað, at ikki bert er tað lætt at leggja niður í tað, men barnið leggur eisini skjótt landið undir seg av sær sjálvum í sinum forvitni eftir at læra alt rundan um seg at kenna. Smakkin av mold, sandi, jarni, skitnum vatni og øðrum góðum hava vit í okkum frá fyrstu barnaárunum, tá vit bókstaviliga tóku umhvørvið til okkum. Hver kvistur á veggnum í barnaheiminum, hvørt blomstur á tapetinum, hvør steinur í túninum og hvørt livandi kykt tú mætti á leið tina fekk týðning. Okkara fyrsti identitetur er at finna har vit stettaðu okkara fyrstu spor, har vit lærdu at kenna skiftið millum vetur, summar, vár og heyst. Har vit biðaðu eftir smálombunum, sóljunum og øllum tí sum kom aftur á hverjum ári:

— Tað, sum vit nomu í barnaárunum, er kanska tann týðningarmiklasti partur av identiteti okkara, segði Jóan Pauli Joensen m.a. í roðu sini á Vaglinum í Havn flaggdagin.

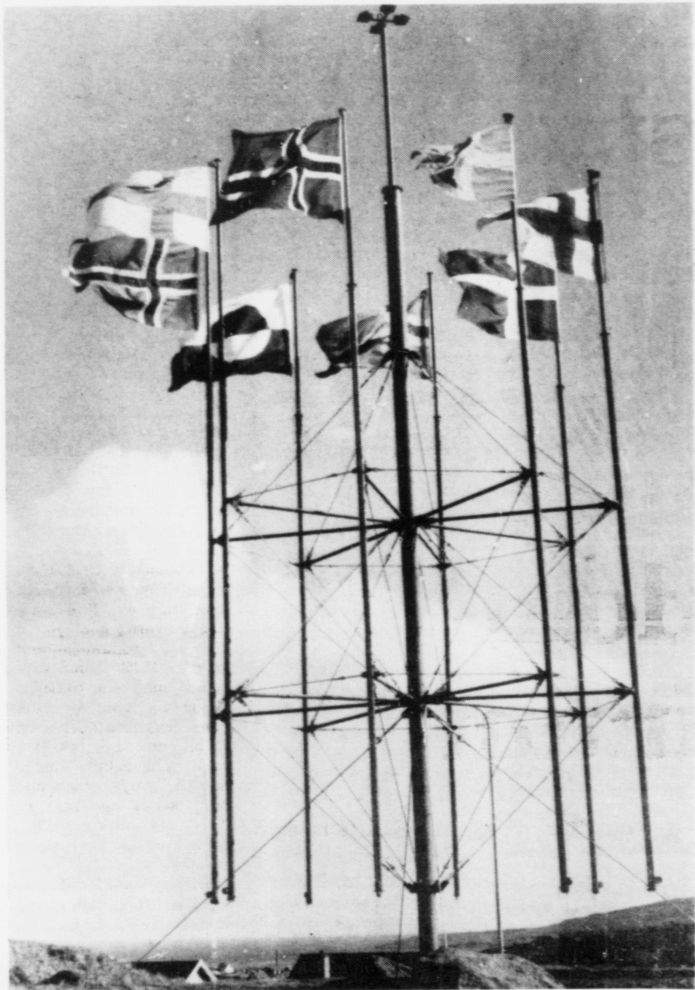
Her leikti tær lendið log inn í sál, og innast við strendur fekk sjógvurin mál, ið ongantíð tagnar, óvæntað tær fagnar, við songi um landið, sum stígur úr sjó

So sigur skaldið Chr. Matras. Vit bera øll eitt land ella eitt umhvørvi frá barnaárunum inni við bróst okkara. Tað er ein heimur settur saman av ljósi, myrkri, smakki, lukt, gleði og ræðslu og einum samanblandingi av royndum og hendingum, sum vit ikki duga at geva orð. Saman við tí sum foreldur okkar aog øll tey sum vóru rundanum okkum skapaði hetta grundarlagið í okkum sum menniskju. Hetta landið í okkum hevur kanska hug at kámost burtur tey fyrstu vaksnamannaárin, men tað klárar aftur so við og við sum vit eldast. Tað, sum vit nomu í barnaárunum, er kanska tann týðningarmiklasti partur av identiteti okkara. Eins og hjá øðrum vøkstri eru røturnar hjá okkum menniskjum ikki altíð so sjónskar, men tað er kortini úr teimum, vit fáa mátt og meg, og tí er tað jørðildi, sum røtur okkara standa í, avgerandi fyri, hvussu tað kemur at vignast fyri okkum sum menniskju seinni í livinum.

Hetta fær meg at hugsa um munin á teimum, sum fingi høvi at vaksa upp í tí samfelag, sum enn var til fyri einum 20-30 árum síðani, men sum nú er horvið, og teimum, sum nú vaksa upp. Sjálvur

haldi eg, at 1950-ini á mangan hátt hava meiri felags við tíðina áðrenn kríggið enn við ta tíð, sum vit liva í í dag. Tað er fyri mær, sum tað umhvørvi, sum vit tá sum børn sluppu at vaksa upp í, var nógv meira spennandi enn tað umhvørvi, sum vit í dag bjóða børnum okkara. Tað var ein avmarkaður og einfaldur, men kortini ríkur heimur, sum vit vuksu upp í. Arbeiðið og virkseimið hjá foreldrunum var ikki fjalt fyri tær. Sum børn sluppu vit at vera uppi í so nógvum: á rættini tá teir vóru á fjalli, við neytum og á brúnni tá bátarnir komu aftur. Sjálv bygðin, bæurin, áin og sandurin var livandi, og alt hevði navn. Eisini fólkini øll kendi tú, bæði tey sum tú vart góður við og tey, sum tú ræddist. Tað var yvirhøvur so, at fólk enn átti stór-an part av tíðini sjálvi. Fólk dugdu eisini so væl at práta og siga frá, so tað sum tú ikki fekst av egnum royndum, tað legðist niður í teg av tí práti og teimum frásøgnum, sum vóru at hoyra so nógvastaðni. Umhvørvið, sum tú livdi í og vaks upp í, kom tær við, tú vart ikki fremmandur, men hoyrði til har og onga aðrastaðni. Tú knýtti teg ikki bert til foreldrini, men til bygðina alla.

Nú er tað soleiðis, at vit menniskju hava tað eins og sóluvið, vit telja bert teir ljósu tímarnar og gloyma teir myrku. Sjálvur um tað er so, so beri eg kortini ótta fyri at børn okkara eru meira fremm-

Øll norðurlendsku floggin vundin á stong uttanfyri Norðurlandahúsið flaggdagin 25. apríl.

and fyri sínum egna landi enn vit vóru, í øllum forum er teirra land nógv ørvisi. Í bygdasamfelagnum fekst tú tin identitet uttan størri hóvsták.

Børn í dag vaksa ikki upp í sama livandi umhvørvi, sum vit gjørdur. Arbeiðslívið og heimalívið eru nú skild meiri at, og lívið er meiri bytt upp í eina vaksnamannaverð og eina barnaverð, soleiðis at kunnleikin hjá børnunum til vaksnamannaverðina verður minni og minni. Fyri børnunum er arbeiði fyrst og fremst troyst for-eldur. Tað reglubundna arbeiði hjá báðum foreldrunum styttr um ta tíð, sum fólk hava saman.

Spontaniteturin, tað at støkka inn á gólvið, er við at hvørva her hjá okkum eins og aðrastaðni. Henda gongd verður styrkt av sjónvarpi og video. Tað skal ikki nógv hugflog til at skilja, at heimurin og umhvørvið, sum barnið veksur upp í, verður ørvisi. Tað áhugaverda hendir ikki longur í bygðini ella í túninum, men aðrastaðni, ikki minst á sjónvarpsglugganum.

Tann tíð, sum vit hava til dagligu endurnýggjan av okkara egnu feroysku mentan, verður minni. Tað er ein ávisur vandi fyri, at lívið, sum vit lata børnum okkara, kann koma at verða syntetiskt og óveru-

ligt.

Mentan og eyðkenni er ein tráður av slíkum slag, sum er ringur at knýta aftur, um hann fyrst slitnar. Tey mentanarligu bondini millum ættarliðini kunna lættliga slitna, um vit ikki medvitandi syrgja fyri, at tey ikki gera tað. Tí má hvør í sínum lagi kenna ábyrgd av, at tað, at tú og eg eru fødd í hesum landi, eisini áleggur okkum ikki bert at lata landið til næsta ættarlið í sama standi, men eisini at leggja okkara egna afturat og ikki bert geva alt upp fyri skulit til fremm-anda ávirkan eittans.